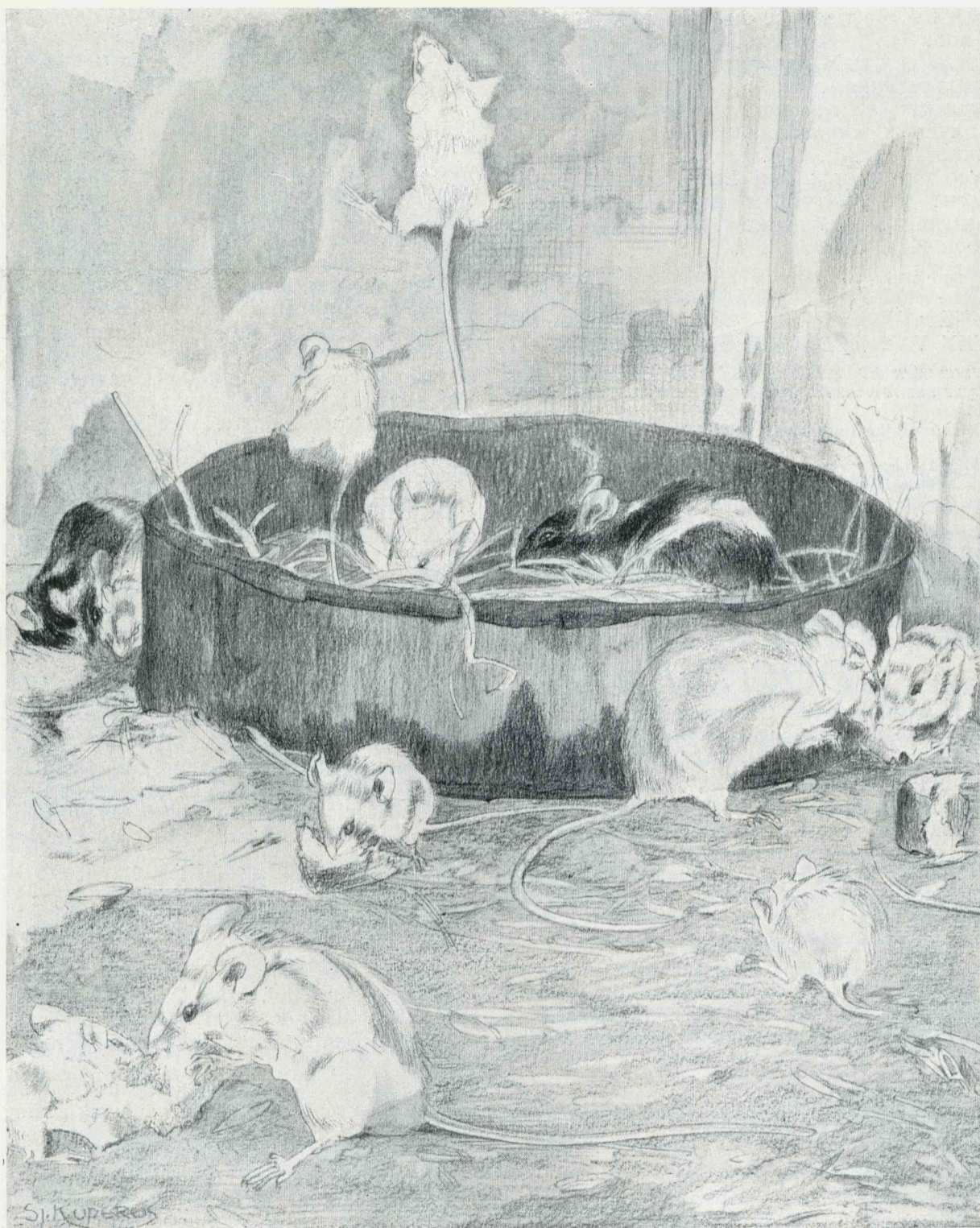

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 4.

ZATERDAG 28 JANUARI 1922.

WITTE EN BONTE MUIZEN.
Naar de teekening van S.J. Kuperus.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

WITTE EN BONTE MUIZEN, ILLUSTRATIE	BLZ. 37
DE VERDWENEN DOCUMENTEN (4), UIT HET AMERIKAANSCH VAN GARDNER HUNTING	„ 38
IK BEN GEGAAN LANGS 'T RUISCHEND AKKERLAND (GEDICHT), DOOR D. A. POSTEMA	„ 39
DE ST. SERVATIUSKERK TE MAASTRICHT, DOOR F. W. DRIJVER, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 40—43
GRILLIGE SCHADUWEN (SLOT), DOOR ALIE SMEDING	BLZ. 41
JONGE DROMEDARISSEN, DOOR SIEGFRIED VAN PRAAG, GEÏLLUSTREERD	BLZ. 44—45
HET HUIS VAN DE FAMILIE VAN LOON AAN DE KEIZERSGRACHT TE AMSTERDAM (SLOT), DOOR CORN. J. GIMPEL, GEÏLLUSTREERD	„ 45—48
DE ELFEN, DOOR K. L. SCHAMP	BLZ. 46
LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR (17), DOOR F. ST. MARS, GEAUTORISEERDE VERTALING VAN S. J. BARENTZ—SCHÖNBERG	„ 47
BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.	

De uitgevers verzoeken beleefdijk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

DE VERDWENEN DOCUMENTEN.

4) *Uit het Amerikaansch van GARDNER HUNTING.*

„Ik houd van uw eerlijke motieven,” sprak zij. „Ga mee en maak kennis met mijn broeder. Hij zal blij zijn kennis met u te maken.”

„Ik ben in zekeren zin met Mr. King onder valsche vlag hierheen gekomen,” zei ik. „Hij geloofde dat ik een oud vriend van de familie ben, en ik heb hem in die dwaling gelaten. Nu u dat weet, ben ik bereid elke plaats in te nemen, die gij mij zult aanwijzen.”

Zij glimlachte.

„Zei Bob niet dat uw naam Randall is?”

„Ja,” zei ik. „Ik ben de Daniel Randall, die de eenige overgebleven bloedverwant is van John Randall, die hier in uw stad heeft gewoond en dien ge wel gekend zult hebben.” Ik zweeg. Haar oogen waren wijd opengesperd van verrassing.

„Bent u — Dan Randall?” vroeg zij.

Het waren bijna dezelfde woorden, die King had gebruikt.

„Dan,” vervolgde zij, „bent u welkom.”

Ik keek verrast op.

„Weet u niet waarom?” vroeg zij snel.

Toen lachte zij eensklaps, een kleinen, korten, onwillekeurigen lach, niettegenstaande de dreigende wolk, die boven haar tehuis hing, en ik zag of hoorde er iets in, dat mij met vreugde vervulde.

„Hebt u mijn oom gekend?” vroeg ik op goed geluk af.

„Ik heb hem nooit gezien,” sprak zij. „Ik zal u later wel meer vertellen. Maar ik ben blij dat u gekomen zijt. Toch is het goed dat Bob ons voor oude vrienden houdt. En dat kan hij. Dat zijn wij ook.”

Dat was een te welkome tijding dan dat ik mij ertegen zou verzetten al begreep ik het ook niet. Ik nam aan wat zij mij aanbood.

„Ik kan de rol spelen tot ik het geheim weet,” sprak ik. „Ik mag u echter wel eerlijk bekennen dat ik het nu niet kan.”

„Het spreekt vanzelf dat u het niet weet,” antwoordde zij. „Ik zou er onmiddellijk achter komen als u deedt alsof u het wel begreep. Maar...”

Zij weifelde een oogenblik, en wierp toen een blik van nieuwsgierige belangstelling op mij.

„Is het niet vreemd?”

„Dat is het zeker,” antwoordde ik.

Zij werd bijna oogenblikkelijk weer ernstig bij de gedachte aan de treurige omstandigheden.

„Kom,” sprak zij, „wij hebben alle behoefte aan ieder die ons bij deze geheimzinnige zaak kan helpen. Als u ons kunt steunen bij het oplossen van het raadsel, Mr. Randall, dan helpt u ons zeer zeker.”

Ik volgde haar door de hal. Wij kwamen in een lichte, mooie kamer — dezelfde waarin King ons was voorgegaan. Het was een lange bibliotheek aan de westzijde van het huis en de middagzon vergulde alles door de breede ramen aan het einde.

In 't midden stond een reusachtige tafel van zwaar mahoniehout, beladen met boeken en tijdschriften. Links brandde in een ruime haard een vuur, dat vroolijk knetterde niettegenstaande de warmte van den dag. Groote leeren leuningstoelen waren hier en daar neergezet in weelderig comfort. Prachtig kleedjes bedekten den vloer, vazen, beeldjes, honderd en een aantrekkelijke kleinigheden stonden op tafels en planken. In den achtersten hoek, rechts, reikte een der ramen tot den grond en leidde blijkbaar naar de veranda. Het stond open.

Voor het vuur, in een stoel die ertegenover stond, zat een bijzonder knappe en zeer teer uitziende jonge man. Terwijl ik hem aankeek, schrikte ik bijna van de buitengewone gelijkenis met het meisje dat naast mij stond. Geen introductie zou noodig geweest zijn om de betrekking tusschen beiden te verklaren. De gelijkenis was werkelijk opvallend.

Maar het meisje lette niet op mijn verbazing en mijn plotseling vergelijken der twee gezichten. Snel liep zij op haar broeder toe.

„Hal,” vroeg zij, „waar is Bob?”

De jonkman keek op. Een trek van pijn tusschen zijn oogen sprak duidelijk van de geschokte zenuwen, waarvan ik had gehoord.

„Bob? O, ja,” antwoordde hij, na een blik op ons geworpen te hebben! „Hij is met den dokter naar de veranda gegaan om hem te laten vertellen hoe slecht het met mij is gesteld.”

Hij rilde terwijl hij sprak. Toen streek zijn hand tastend over de tafel en begon te spelen met den ivoren papiersnijder die daar lag. Hij keek mij weer onrustig aan.

„Hier is iemand, dien wij heden niet gedacht hadden te ontmoeten, Hal,” zei het meisje met een toespeling, die ik niet begreep. „Deze heer is Mr. Dan Randall.”

Zij zweeg. Zij glimlachte en wachtte op de uitwerking, die zij wist dat mijn naam zou hebben. De jonkman ging overeind zitten. Toen stond hij langzaam op uit zijn stoel en hield zijn oogen op mijn gelaat gericht.

„Dan Randall?” zei hij.

Hij deed een stap naar voren, stak mij de hand toe, en op zijn gelaat kwam een glimlach bijna zoo lief als die van het meisje.

„Bent u Dan Randall?” vroeg hij.

Ik greep zijn hand. Arme jongen, zij was zoo teer als van een meisje. Maar de greep was vast en hartelijk.

„Ik ben Dan Randall,” antwoordde ik hem, nog verblufferd dan te voren.

De knaap keerde zich plotseling naar zijn zuster en lachte met zulk een contrast met zijn wanhopig gedrag toen ik hem het eerst zag, dat ik het nauwelijks gelooven kon.

„Dan Randall!” herhaalde hij.

Toen drukte hij mij nogmaals de hand.

„Vergeef mij, Mr. Randall,” zei hij, „maar ik veronderstel dat u weet — u weet immers dat...”

Hij zweeg. Het meisje kwam naast hem staan. Haar oogen waren ernstig, maar zij keken mij vragend aan.

„Hij weet het niet, Hal,” sprak zij.

„Wilt u mij het geheim niet ophelderen?” vroeg ik. „Ik weet het niet. Ik zal blij zijn met alles wat mij het recht geeft op dit oogenblik hier te zijn, maar ik zou gaarne willen weten wat het is.” De knaap keek zijn zuster aan.

„Zusje?” vroeg hij.

En toen zag ik iets vreemds. Langzaam kwam een blos op het mooie gezicht van het meisje.

„Het moet een geheim blijven,” sprak zij met een poging tot luchthartigheid.

„Dat zal het,” zei Philbric plotseling. Hij zag het nood-signaal op haar gezicht, en beantwoordde het.

„Randall,” vervolgde hij, „je komt met een vreemde introductie bij ons. Misschien zullen wij het je eenmaal vertellen. Maar je komt op een zeer — zeer — moeilijk oogenblik.”

„Laat mij dan hier blijven en helpen. Ik heb door louter toeval iets hiervan vernomen. Oude vrienden hebben rechten, zie je.”

„Het is een armzalig voorrecht op het oogenblik,” zei de jonge man, naar zijn stoel terugkeerend en mij wenkend in een anderen plaats te nemen. „Maar de hemel weet dat ik op dit oogenblik mijn vrienden noodig heb.”

Zijn gelaat verloor alle opgewektheid. Ik zag de witte lijn om zijn lippen komen en de blauwe bleekheid onder zijn oogen. Ook zijn hand beefde terwijl hij ze weer over de tafel uitstak en hij begon weer met den papiersnijder te spelen.

„Mr. Randall weet alles omtrent hetgeen er is gebeurd, Hal,” zei het meisje, naast hem staande, „behalve waarom Clarence Salver hier is gekomen.”

De knaap richtte zijn blik op mij, maar juist toen hij op het punt stond te spreken, kwamen King en nog een heer, een korte, dikke, grijze man — blijkbaar de dokter — van de veranda binnen. Philbric zweeg toen hij hun voetstappen hoorde en keerde zich om.

King begon het raam te sluiten.

„Er is iets kils in de lucht,” zei hij.

Hij rammelde aan den grendel en scheen er niet goed mee te kunnen omgaan.

„Dit is een nieuwe sluiting, he, Hal?” vroeg hij. „Ik heb die te voren niet gezien.”

Philbric hoestte scherp en ik zag hem weer rillen.

„Als Molm Salver vanmorgen had geweten hoe hij ermee moest omgaan, zou hij nooit — gewond zijn,” sprak hij met een pijnlijke aarzeling bij deze laatste woorden.

„Trachtte hij naar buiten te komen, Hal?” vroeg King.

„Zeer zeker. Ik ben verduiveld zeker van sommige details in deze zaak,” antwoordde de knaap. „En onzeker omtrent andere,” voegde hij erbij.

„Je deedt beter ons nu alles ervan te vertellen, nietwaar vriend?” zei King, naast Philbric plaatsnemend en het vuur oppoekend.

„Ja,” zei de knaap, „dat spreekt vanzelf. Ga zitten, zus.”

Zijn zuster ging langs hem heen en kwam naar mij toe. Terwijl zij dit deed legde zij haar hand op zijn onrustige, spelende vingers en trachtte ze tot rust te brengen. Hij trok met een ruk zijn hand weg, keek toen naar haar op en glimlachte meelijwekkend.

„Molm bracht mij eenige brieven, Bob,” zei Philbric. „Hij heeft ze gisteren nacht gestolen uit het bureau van Judson Bain.”

Hij keerde zich naar mij.

„King vertelt mij dat je vanmorgen onaangenaamheden hadt in Bains kantoor,” zei hij.

„Vanmiddag,” verbeterde ik hem, glimlachend om hem moed in te boezemen.

Ik zag een flauwen weerschijn in zijn oogen.

„Zij zijn bestolen, dat is zoo.”

De knaap balde zijn vuist en hij uitte een scherp kreet, tot mijn groote verbazing.

„Dokter, bewijst dat niet de waarheid van mijn verhaal.”

Ik keek den dokter aan voor een verklaring. Hij stond achter King. Hij knikte even en keek toen naar mij. Maar Hal vervolgde:

„Ik zal alles vertellen zooals het gebeurde. Molm kwam en bracht deze brieven. Nu begrijp jij het misschien niet, maar Bain is candidaat voor den Senaat van dit district — en hij is een schurk. Martin Fenelon, een man die eerlijk, fatsoenlijk en smetteloos is en die een goed vriend van mijn vader was tot aan den dag van vaders dood, is eveneens candidaat. Bain heeft gemeene dingen gedaan sedert de campagne begon en ik heb in de kranten geschreven, hem aanvallend omdat ik heel wat van hem weet, dat het daglicht niet mag zien.”

Hij zweeg en zijn hand greep weer rusteloos naar den papiersnijder. Donna keek naar hem met de wanhoop op haar lief gezichtje; hij zag het en hield op met de rusteloze beweging. Toen vervolgde hij:

„Molm zond gisteravond een man om mij te spreken, die mij vertelde dat Bain een leelijke streek tegen Fenelon wilde uithalen, en vroeg of ik wilde weten wat het was, voor het plan kon worden uitgevoerd. Ik zei den kerel natuurlijk dat

hij Salver toestemmend moest antwoorden. De man — het was de kleine gebochelde Garth, die in de stad altijd om de stallen der hotels rondzwerft, Bob — ik was niet wel genoeg om zelf naar de stad te gaan — de man beloofde dat hij gisteravond hier zou komen. Salver kwam niet en ik werd ongerust. Ik geloofde dat Molm iets had vernomen en ik durfde niet wachten. Ik trachtte Fenelon te pakken te krijgen, maar hij was de stad uit. Ik schreef dus vanmorgen een waarschuwend briefje — alleen maar als bluf — om Bain schrik aan te jagen, tot het mij gelukt zou zijn Salvvers verhaal te hooren. Donna nam het briefje mee naar de stad, Mr. Randall, en King zou haar ontmoeten en het naar Bain brengen. King vertelde mij dat u per toeval de boodschapper waart!”

Hij richtte zijn mooie oogen, zoozeer gelijkend op die zijner zuster, weer op mij en ik knikte. Ook het meisje keek naar mij, en zij glimlachte niet.

„Ja,” zei Philbric, „nadat Donna was heengegaan — zij was nauwelijks uit het gezicht van het huis — kwam Molm Salver hier. En hij bracht een klein pakje brieven mee.” Hij keek naar den dokter.

„Dokter Graham,” zei hij, „zou ik een deel van zulk een verhaal hebben kunnen droomen, terwijl het andere zoo pijnlijk wezenlijk is?”

De dokter fronste de wenkbrauwen, maar hij antwoordde snel:

„Neem mijn toevallige vragen toch niet zoo ernstig op, Hal.”

„Nu,” vervolgde de knaap, „hij bracht die brieven — hoe geheimzinnig dat ook lijkt — en hij liet ze mij zien; en zij vormden wel de afschuwelijkste samenzwering om de reputatie van een goed man te bezwadden waarvan men ooit heeft gehoord. Zij waren absoluut bezwarende getuigenissen tegen Judson Bain en Wheeler Scancey als samenzweerdere om de reputatie van Martin Fenelon te vernietigen, door hem door een handig gefabriceerde keten van onbewezen feiten te verbinden met een — een schandaal — met het soort schandaal dat blijft kleven als pek, zelfs wanneer iemand eventueel zijn onschuld kan bewijzen.”

King liet een onduidelijken uitroep hooren, maar hij schudde het hoofd toen Hal zich vragend naar hem toekeerde.

„Natuurlijk wilde Molm mij de brieven verkoopen. Hij erkende eerlijk dat hij ze gestolen had — uit de brandkast in Bains kantoor. Salver was een sluwe, kleine schurk.”

„Dat was hij,” antwoordde King.

„Hij werkte vroeger voor een brandkastenmaker en leerde genoeg omtrent sloten om — om zijn eigen ondergang te veroorzaken,” zei Philbric eenvoudig. „Maar ik werd woest door het optreden van den kleinen brandschatter. Hij is tegelijk met mij hier in het dorp op school geweest en had mij mijn heele leven gekend, maar hij sprak met mij over den diefstal en over het feit dat ik de brieven zou koopen op een wijze, die iederen man wild gemaakt zou hebben. En ik sprak op scherp toon tot hem. Maar ik kon niet vermoeden dat hij mijn scheldwoorden zou opnemen op de manier waarop hij het deed. Ook hij werd woest en begon te schelden. Ik weet dat ik als een dwaas handelde, doordat mijn verwenschte zenuwen mij de baas werden.

„Maar wij kwamen zoover dat hij plotseling verklaarde dat ik voor geld noch goede woorden de brieven in handen zou krijgen, doch dat hij terug zou keeren en ze Judson Bain zou verkoopen — en hij meende het.” (Wordt vervolgd).

Ik ben gegaan langs 't ruischend akkerland.

Ik ben gegaan langs 't ruischend akkerland,
waar 't goudgeel koren golfde op windezuchten,
waar d' aren nijgend stonden, zwaar-bevruchten,
waar alles gloeide in sellen zonnebrand.

De atmosfeer trillaaide aan allen kant
en steeg onzichtbaar dan naar hooger luchten
Stil zwegen toen de voog'lenzang-geruchten,
loom drukte heete gloed op 't zomerland.

Ik ben gegaan voorbij de warme landen,
waar klaproos en de korenbloem omrandden
het gelend goud der klei, de lust van 's landmans oog.

Wat was het stil en rustig daar genieten
van al het mooi, dat zacht naar verr' verschieten
wegdeinde in 't goud'lend licht van blauwen hemelboog.

D. A. POSTEMA.

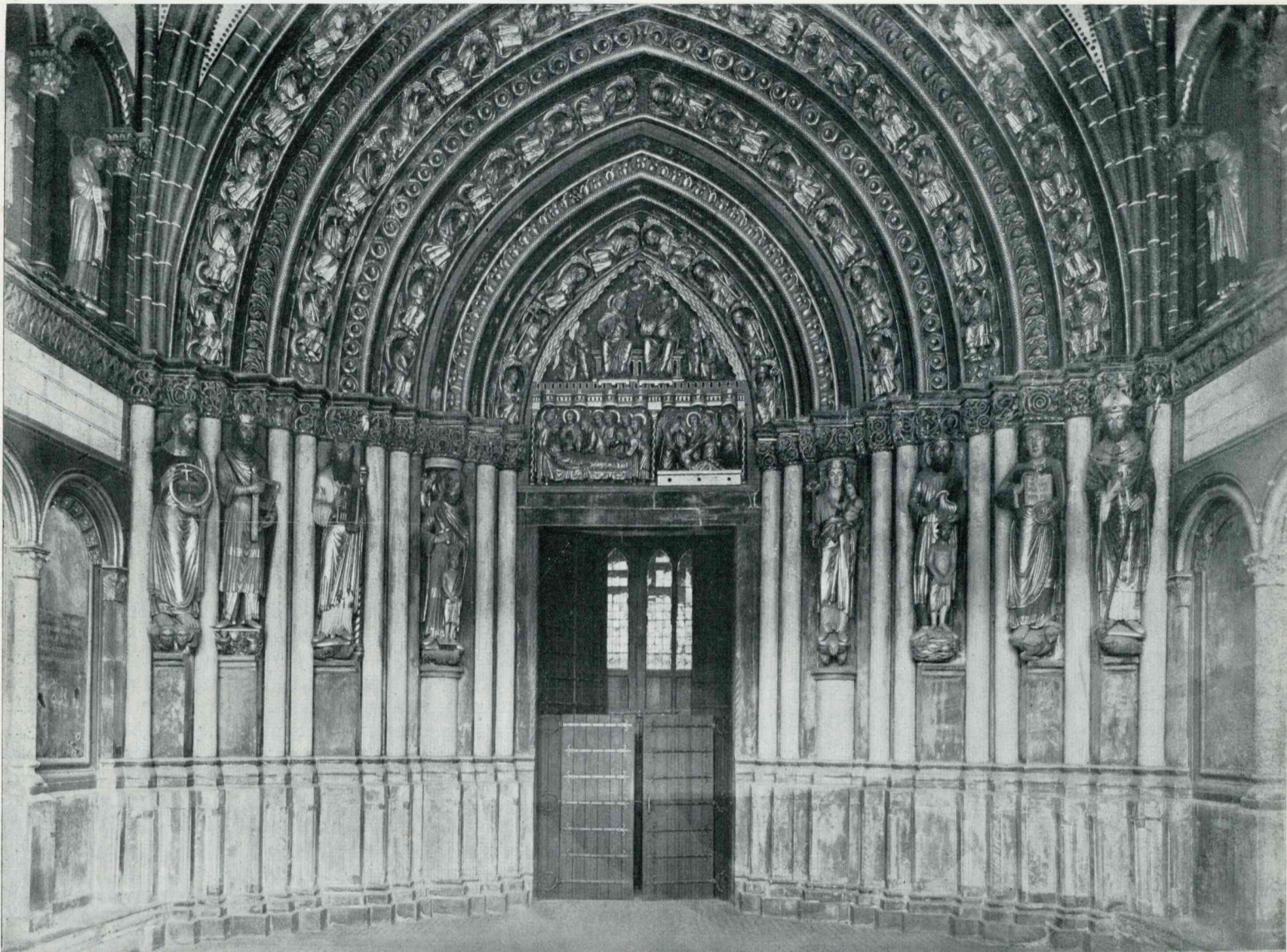

Foto C. Steenberg.

HET ZUIDERPORTAAL VAN DE ST. SERVATIUSKERK.

DE ST. SERVATIUSKERK TE MAASTRICHT

IN de zesde eeuw bouwde Maastricht's Bisschop Monulphus, Erfheer van Dinant, een kerk boven het graf van zijn vereerden voorganger Servatius, hetwelk, door uitbreiding der stad, binnen haar muren was komen te liggen. Het heiligdom werd voltooid door zijn opvolger Gondulphus wiens stoffelijk overschot, evenals dat van den zoeven genoemde, in den middenbeuk der kerk rust. Aan het graf van Servatius, werwaarts de geloovigen zich in grooten getale ter bedevaart begaven, dankt Maastricht voor een groot deel zijn opkomst en bloei. De kerk was opgetrokken in basiliekvorm, bestond uit drie beuken en bevatte aan den Oostkant een krocht of krypt, welke toegang gaf tot het graf van den Heilige. In deze ondergrondsche kerk werden in tijden van vervolging de godsdienstige samenkomsten gehouden, terwijl onderaardsche gangen er heen leidden, van welke een, naar men wil, zelfs liep tot Luik. Het heiligdom werd omstreeks het midden der elfde eeuw door Geldulphus, Proost van St. Servaas Kapittel vergroot, door aanbouw van den kruisbeuk en het priesterkoor, onder welk laatste zich de zoogenaamde Romaansche krypt bevindt. Bij gelegenheid van deze vergrooting werd de oude krypt van Monulphus volgegooid en dichtgemetseld, tot zij in het jaar 1882, bij het herstel van de Romaansche krocht, die in het begin der achttiende eeuw verwoest was, wederom ontgraven werd. Uit de twaalfde eeuw stamt de Absis of Altaarnis met de beide, ter zijde staande torens, terwijl de Absis bekroond wordt door een open galerij, van welke in de Middeleeuwen de Relieken aan de op het Vrijthof verzamelde menigte getoond werden.

Aan den tegenovergestelden Westkant verheffen zich twee zware, vierkante torens boven den narthex of voorhal, welke gedekt wordt door een hoogen koepel en waarin zich o.a. de zoogenaamde Keizersaal bevindt, welke, naar men wil, in de negende eeuw door Eginhart, bouwmeester van Karel den Groote, gebouwd is.

Bovenal verdient de aandacht het kunstig versierde *Zuider Portaal*, hetwelk, in gips nagebootst, prijkt in het Rijks Museum. In schoonheid uitmuntend is de gothieke, diepe spitsboog arcade, welke tympaan drie reliefs bevat, voorstellende, boven, de kroning van Maria en, daaronder, links haar sterfbed en rechts haar opstanding. De vier bogen ter zijde bevatten beelden van Oud Testamentische Koningen en van Heiligen. Beneden, tusschen de kolommen, bevinden zich, duidelijk te herkennen aan hun attributen, Johannes de Dooper met het lam, David met de harp, Mozes — als altijd, ook hier gehoord — met de wetstafelen, Abraham, gereed zijn zoon Izaäk ten offer te brengen, Maria met het kind Jezus, Johannes de Dooper, Jezus doopend, Johannes de Evangelist met den adelaar en Servatius met den sleutel in de hand, den draak vertredend. Wat dit laatste betreft, diene ter opheldering, dat ook Servatius behoort tot de zoogenaamde Draak-Heiligen, wier aantal ongeveer veertig bedraagt; op een der prentkaarten, welke in de Schatkamer verkrijgbaar zijn, is de overwinning op den draak, welke de Zonde symboliseert, voorgesteld.

Ter loops noem ik nog de Kapittelgangen, welke den tuin, die voorheen tot begraafplaats diende, omsluiten en van welke bogen het gesmeed ijzeren traliewerk de aandacht verdient.

Wat het inwendige der Kerk betreft, blijve niet onvermeld hoe het gewelf van den linker kruisbeuk op één enkele dunne kolom steunt. Ook zij de aandacht gevestigd op de hooge kolom tegen den pilaster van het groote gothieke venster, welke gedragen wordt door een neergehurkten man, terwijl op het bladvormig kapiteel een neger afgebeeld is, die op zijn hoofd, waarover hij de handen kruiselings houdt, een console draagt, waarop een beeld van Servatius staat. Voorts wordt de aandacht getrokken door het standbeeld van Carolus Magnus Imperator, van den beeldhouwer Joseph Geefs,

onder den boog, welke toegang geeft tot de trap naar de zoo- genaamde kapel van Karel den Grooten.

Van de zich in de St. Servatius Kerk bevindende Kapellen noem ik die, welke aan de H. Barbara toegewijd en belangrijk is om de merkwaardige voorstelling op doek, Christus aan het kruis, aan welks voet Magdalena staat, maar ook om het Grafmonument van Guilielmus Lipsen, die gedurende vijf en dertig jaren deken van St. Servatiuskapitel was en hier in marmer uitgebeeld is. Hij draagt het kanonikaal gewaad en ligt geknield op een bidstoel, terwijl een Engel wijst op een kruisbeeld. Allermint de Doopkapel gaan wij onopgemerkt voorbij, al ware het slechts om de koperen doopvont te bezichtigen, zijnde een kunstwerk uit de vijftiende eeuw. Het oorspronkelijke deksel, dat indertijd op eene of andere wijze verloren is geraakt, werd vervangen door een nieuw, hetwelk een schenking is van de Maastrichtsche familie De Stuers en vervaardigd werd door den Utrechtschen goudsmid Brom. Onder de ronde kap van het deksel is een groep uitgebeeld, voorstellende den doop van Jezus door Johannes, waarbij een Engel de kleederen van den Doopeling vasthoudt. Het geheel wordt bekroond door een Pelikaan, zijn jongen voedend, zooals wij dien ook elders op zoo menige doopvont aantreffen. De aanwezigheid van den vogel te dezer plaatse vindt haar oorzaak in de oude Pelikaan-legende, van welke tweeërlei lezing bestaat. Volgens de jongste zou de vogel zich de borst openrijten, ten einde met eigen bloed de jongen te voeden, een opvatting, welke haar oorsprong heeft in het feit, dat het dier, ook wel kropgans genoemd, door den snavel tegen den onderkaakzak te drukken, den zich daarin bevindenden spijsvoorraad, welke door het verteringsproces een roodachtige kleur aannam, naar buiten te brengen. Volgens de oudere lezing der legende, welke wij uit het, waarschijnlijk in de tweede eeuw te Alexandrië ontstane godsdienstig-natuurkundige geschrift „Physiologus” putten, werd de moedervogel door haar jongen met de vleugels geslagen, waarna zij, terugslaande, hen doodt. Na drie dagen opent zij, door meelijden bewogen, haar borst, om door het, uit de wonde lekkende bloed, haar jongen nieuw leven te geven. Het baart allermint verwondering dat de Christelijke Kerk den Pelikaan verhief tot symbool van het offer op Golgotha, door welk bloedig sterven, zooals de kerkleer zegt, het leven teruggeschonken werd aan de geestelijk gestorven menschheid — een der gebeden ter eere van het H. Sacrament begint met de woorden „Pie Pellicane, Jesu Domine.” — Uit het voorafgaande laat zich genoegzaam verklaren, waarom aan den Pelikaan niet slechts in meer dan één kerk, 't zij aan den voet van den kansel, zooals in de zoogenaamde Bullekerk te Zaandam, of ergens boven een deur, zooals in de Grooten kerk te Weesp, een plaats werd toegewezen, en dat hij ook werd opgenomen in het kerkzegel van meer dan één Gemeente, maar dat hij vooral ook prijkt op meer dan ééne Doopvont, dit laatste in verband met de beschouwing van den Doop als het „bad der wedergeboorte”.

(Slot volgt). F. W. DRIJVER.

Grillige schaduwen

II) ENKHUIZER VERTELSLS

door ALIE SMEDING.

(Slot).

X. DUVELS-RECHTERHANDJE.

UIT de groote granaten lichtpoort in 't Oosten, komt, hël nu, de laaie zonne-brand fonkelen, en 't geluk schatert in 'n langen en zilveren lach van de roodvuren kim — over 't Stadje. Slaperig en nog half in den dut achter de goudblonde kuif van de boomen kijkt 't verwonderd naar al 't ketsende licht en — blijft nog 'n wijl bij 'n half-ontglipten droom stil liggen luieren...

De huisjes achter den ouden toren blozen als betrapte en bang te-zamen gekropen dwergjes onder scheef-gezakte mutsen van rood en groen, en 'n tortel op 't grijze uitkijkmuurtje, bij de brug, lijkt 'n welwillend gesprek te houën met 'n kleine grauwe musch. De zee tintelt, 'n scheepje

Foto C. Steenberg's.

DE ST. SERVATIUSKERK.
ZUIDZIJD, MET IN 'T WESTEN DE TORENS BOVEN
DEN NARTHEX.

komt als parelmoer van den vlammenden horizont varen, en tegen 't ivorig-witte lieren-kastje op de Blauwpoortsbrug, „'t Zuid”, verloren-in-'n-slaperig gepeins en eenzaam, zit Sijbrand, de Zwerver. Om z'n ronden kinderlijken kop bots pluizig-breed, 't ragerig rulle krulhaar en de vettig-glimmende klep van z'n ingedeukte zijën pet be-luifelt 'm diep béide oogen, tòch — om z'n roest-bruinen mond is 'n glimlach.

— „'k Bin kort van stof,” dartzelt ie stoeisch en z'n evenzichtbaar wordende oogen pierewaaieren dollerig rechts en links. „Maar — 'n praatje! As 'n wijf op 'n sabbeltje, mán!” Hij trekt de oolijke snoet in de plooiën en z'n blik houdt je vast... „Vróég?”, morrelt ie. „Vróég? Maar mán, in de nacht zit ik 'iér, verdòmpeld, in de nacht, en wat je dan

Foto C. Steenberg's.

ST. SERVATIUSKERK.
DE ROMAANSCHERKROCHT OF KRYPT OF ONDERKERK.

Foto C. Steenbergh.

OUDE POORT ACHTER DE ST. SERVATIUSKERK.

ziéne 'ee, wat je dan ziéne!" — Achter de spekkige heuvels van z'n rimpelig-om-pilowde knieën, blijven z'n genepen oogen doedelig turen naar 't wat-drabbige Oosterhavenwater. — „Grond-ies", komt vijandig en groot uit de plaggen-schuinte van „'t Eiland", en ie draagt de blinkende roeiriem als 'n soort-van-slagzwaard over den breeden schouder. Krachtig lalt ie 'n schimp en z'n schreden dreunen, en z'n vuisten spannen of ie vechten wil, maar — z'n mond spert in 'n sulligen glimlach.

Sijbrand monkelt onzinnige weerschimp en doezelt dan dutterig in z'n suffige peinzing terug; tòch zie 'k z'n pinkende oogen nog 'n wijl — onder 't gebroken afdakje van z'n glimmerig-besmeurde pette-klep — lodderig turen naar Grond-ies' blinkend slagzwaard „Duvels-rechter-handjen", verkonkelt ie mysterieus bij z'n breeden glimlach, 'r glariën leutige lichtjes in z'n knipper-oogen, en ie loenscht oolijk naar me op. „Hèw jij die nog gekonne? Dat wuuf? Die, die aars-kol: Duvels-rechter-'andjen? Zoo, niet? Zoo — niet?" Sijbrand grunnikt en dan zoo-wat poese-achtig dommelig, broeit z'n onvlot gedenken op de verre herinnering, meteen toch ook genoegelijkt z'n turende blik nog 's aandachtig naar de knokelig-uitgezakte huisjes aan 't bobbelig keien-weggetje in de laagte en naar de grillige schaduwtes onder de hooge blonde boomen. De zon staat nu op — kristallijnen staven hoog op de vlamme kim en zelfs 't meest-verweerde, de grauwe en in 't-water-versopperde huizen-kliek achter ons, heeft nog 'n stroevige glimlach, 'n glimlach en die allengs diept.

De spreuk op 't spitse huis-van-den-Zeeridder schittert donker-nadrukkelijk, ook triumfant, zwart-op-wit, uit de grijsbleeke pui: „Contentement passe richesse". En nu is 't ineens of 'k 'n duveltje domp hoor schaterlachen onder 't spitse bruggedak: „Tevrédenheid!" — Sijbrand kijkt op en z'n mond is in-gestrukt en z'n loome oogen spieden waakzamer door de kieren: „Nou — wil 'k je 'n vertelsel doen, zóó'n dingsegheidjen, já, 't viel me zoo passies in, toe' bij Grond-ies z'n roeispaan, óók àltied als 'k zoo'n roeispaan zien, 'n roeispaan of 'n wit bootjen". Sijbrand haalt 's diep adem. — Ja, dát was dan 'n heel endjen geleden, 'n héél weerskoensch endjen, maar z'n memorie, och man, onver-slijteluk! Kon ie z'n eigen snot-ver-kaatjen — en om je dat met 'n voorbeeld te schetsen „zoo asse de polletieke redenaars zeggen", kon ie z'n eigen nóg gladjes voorhalen datte „de Koesakke" hier met zoo'n heel stoetjen de stad binnen trokken: 'n zwart slag van kerels, pik van haar en van kluisgaten en met rooie mussies op. „Wát zeg je; wat zèg je nou? O-o.... 'k êw lak an jouw iegewiesderegheid! En lak an jouw 'istorie, 'k hou 't met m'n iege allien!" — 'n Memorie als hij had! Och man! Dan was-t-ie niet veel ouër dan 'n jaar of vijf geweest, toen z'n Moeder 'm op d'r armen in de hoogte hield voor 'n terechtstelling, n'-ja om dáár na' te

kijken zié je? 'n Meid in 'n schandton! Ja-w-já, 't wist ie nog of 't gister gebeurde was en dat ie nog teleurgesteld was omdat 'r geen-een kepoeris gemaakt werd; „hoe is 'n kind, hee? Wat blief je? De koesakke? Jáá-se die waren vanzelf hiér om 't land te zuveren van 'n viand! Van wélke? Peper-met-gruus, de-eh Fransose offe de Geldersch-man-nen offe de Spanjeerden, d'r is ommers nog 'n stien van in de Drommedaris vlak boofe de ankers? Maar de Koesakke, zekerluk om te vechten en niét — om redijsies te eten of touwtjen te springen!" — Eén was 'r nog die wou met-z'n Moeder an de scharrel, maar 'k kan je snapse, die moest 'm niet heefte... Kepoeste, zei die knul allegaar, Ke-poes-te! Weet jij zeker wel wat 'r loos was met 'm! Toch mochten sommige meiden die zwarte knechters wel, en naderhand waren 'r ook nog zadder met 'n Koesakkie achtergebleven, hoe gaat dat, hee? Maar affijn, dan nouw z'n vertelsel. Toen-der-tijd had je daar achter 't Kerke-plein 'n eefege-barre kol: Duvels-rechter-handjen, noemden ze 'r voor 't meerendeel, maar ook zeien ze wel Trin Zwavelstok. „Màn — en wat je dan deer niet zagge!" Kou-van-af, en moet je begrijpen, ze leî 't dan af en toe wel d'r's an met de Roestkrabber, dikke Heinrich noemden ze de vent, ie kon buikspreken ook en „z'n toonen uut 't lid trekken en al zokke smerege duvels-kunsies meer...

— Als-t-ie dan s' avonds van z'n werk most kommen, snap je, ie ging d'r n'tuurluk stadig 't huis-van-z'n-snol voorbij: op hoop-van-zegen, en als Trin Zwavelstok dan voor 'r Hoogmogende Baas nog 't een of 't andere hekse-soepie te koken had... „om 'n onskuldig minsch na' de eefegheid te hellepe," dan zat 'r altijd 'n kat in Trin's vensterbank, achter 't raam, uit te loeren, 'n raar geteekende kat met 'n zwart masker, en die tikte an 't ruit als de Roestkrabber genaakte. Zelf gezien hoor, zèlf gezién! En — wat 'm d'r zelf 'r-s overkommen was, hee...? Moet je weten dat ie zoo-wat in z'n tieselemie op de buikspreker leek in z'n jonge jaren. Já-á-se, zoo van-huis-uit was-t-ie om de witte Donderdag geen leeluk slag, dié dikke Heinrich — „allien maar wat verliéd-derd zel 'k maar zeggen: Trintjen en Wintjen, wat je 'm...?" — Nou, dat ie kwam d'r te passeeren, op die avond, en d'r wier ie 'me opeens driftig angetikt, kijkt ie al-d'r's om, já-já, schemerig op de weg en geen levende ziel in de contrij-je en dadeluk wel terdeeg in de spiese, hee, dat was — Duvels-rechter-handjen! Zag ie de kat voor 't ruit en — de kat zag hem en die „morrek" deksel-katers-goed z'n abuis, schudde ie z'n masker-kop en „ie wonk mit z'n veurpoot: ie zou dan maar déúr-loope." Ja, já 't was hèm gebeurde, en zoo waar, hij — onbekwaam? Voor geen nagel-spatjen hoor, voor geen ná-gel-spatjen! Maareh, daar-van-daan ook, als 't over ongeloof ging, hij zei altijd: „spot zooveul as je wille en geloof zooveul as je wille, ik hou 't met m'n iegeen... en — en nouw komt dan éindeluk-eerst 't vertelsel zié je". — Já-já, want 't was 'm dan 'r 's gebeurde op 'n avond-in-de-Kerst, liep ie zoo'n beetje an de buitenkant te kuieren: 't Ponkenkerkhof langs en de Plakkers-wei, 'n pronk van 'n avond, man, gòd-de-luk weertjen, de sterretjes as... as bikkels an de lucht en de maan 'n „spionnetie" van 'n blank heeren-huis. Licht of 't dag was, en op die ijsplanken van de zee, omtrent of je d'r „zullevere" engelen zag staan, en of je daar uit de Oosthoek „'n geluud-van-meziek" vernam. Alleen zie je, alleen in die zware schaduwen van die eeuwige-ouwe huizen daar leek wel wat tegenstrijgts gaande, wat miezerigs en 'u zwart bedrijf! Nou — ie had Hermens dan pas nog hooren zingen. Hermens zie je, die liep met de ster van Bethlehem en stichteluk hoor-je, kou-van-af... enne affijn, zoo was ie dan die avond nogal in Gòs-dienstige prakkeziasies beland, zie-je... „Jáá-se, dá's op 't lest van 't jeer, dan wil d'r graag wat bezonderluks in 'n mensch te paternosteren kommen, is 't niét zoo? Zoo'n beetje over de zondegheid van je angeboren netuur en — en zoo'n beetjen over 'n vloek en 'n jokkentje, hè? — Affijn en je beprakkezeeren al 'r 's, wie d'r zoo „lenegies-an of bar-in-ién-ruk", tusschen uitgetrokken benne. En dan haal je je eigen nog 'r 's 'n woord van je Moeder te binnen of 'n gezegde van je Vader. Moet je weten, hij was dan toendertijd al jaren getrouwd, had óók al z'n zevende „speul-pop" op... op stapel. „'k Spòt niet, man, 'k spòt niet, 'èw 'r 'n zèstien leefendege in me bezit had, dá's de wereld man, tjá-á... dá's de wereld." Sijbrand heeft z'n breeën glimlach weer, en de oogleden schuiven 'm als kaas-gele luikjes voor de dutterige oogen, even denk je 'm dan in 'n wat vervroegde middagtuk gedommeld...

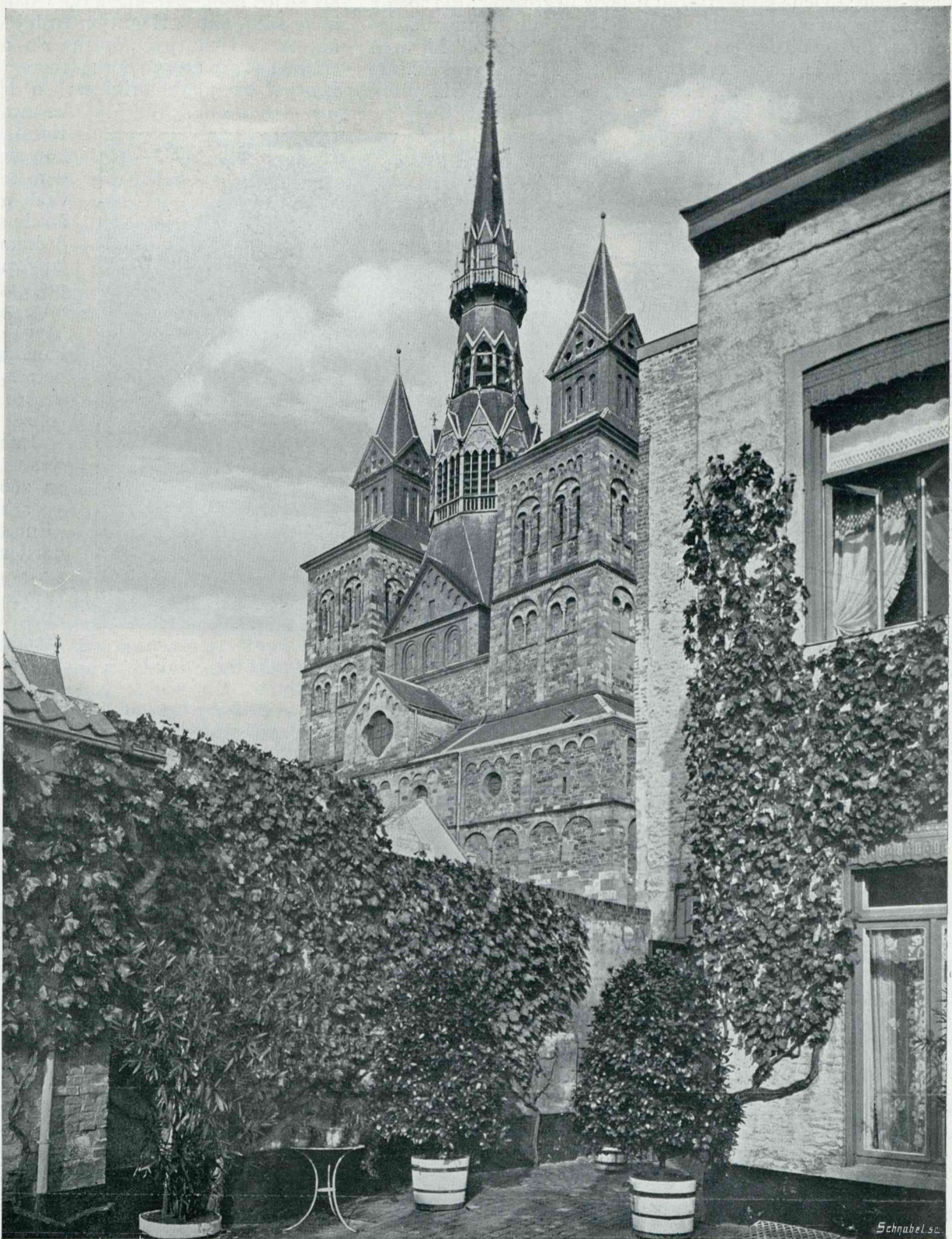
'r Dansen nu groote tillende vlammen over 't witbe-zonde binnen-water en onder de teêr-gouden blad-boeketten van de herfst-blonde boomer verspringen vlugge slanke schaduw-tjes. 't Stadje slaapt nog! En als 'n eenzame muziek is in den kristal-witten morgen 't dompe gekoer van 'n sneeuw-wig-blanke zee-duif.

Sijbrand's oogen knippen weer beverig open. „Nou — aftijn ie liep d'r dan zoo in z'n eentje op de Wierdijk en zoo as-t-ie dan almeer-zei, hee, hêlder, dat je de muursteentjes van de huizen kon tellen en — „niks te stârrek, háást de zandkorreltjes op de rollaagies van de huuse.”

— Enne... d'r kijkt ie zoo d'r's voor 'm uit op de weg en d'r glinstert wat! 't Haantje: „me vrind van ouds-her, zie je?” — 't Haantje had dan al z'n leven zoo voor 'n vast woordje: 'n mensch blijft gauw stil staan voor wat glinstert: „jaak en dat sluit as 'n bos!” — Want hij ook, ie blijft staan, hee, ie buigt z'n eigen, dat z'n kokkert haast op de klinkertjes komt... „dat binne twee eefege-dikke geel-koperen nij-je baker-spelden, fiksche knoppen 'r ân en aars niks geen bezonders.” — Nou die de kleintjes niet eert zei de dief..., en ie stak de gouën-tientjes in z'n zak, die is de groote niet weerd. Enne... „d'ondergeteekende.” raapt de spelden op en ie steekt die van-veurene op z'n jassie. „Goei-je-grutjen man, bij zoo ies prâkkezeer je ommers geen-iensen?” — Nou affijn... loopt ie weer 'n endjen verder hee en ie keek zeker nog „d'r eis” omlaag, want, d'r glinstert wêér wat op 't pad, en ie blijft wêér staan en ie bukt z'n eigen wêér en ie neemt wêér wat op van de weg! „'n Wit-gevarrefde neute-dop, zoo-veul as 'n vletjen, met zit-plankies en 'n achterkassie, eefege klein alles, 'n nommertje 'r van veurene op of 'n woord, dat kon ie niet recht duideluk onderskei-je.” — Nou 't wil 't geval, ie bekijkt 't goei-je werk zoo 'r's op „z'n elf-en-dartegst,” d'r stònd 'm nog zoo iets van voor dat ie dacht: „speule-goed, veur de kleine jongen: Wullempie zie je, die was zooveul as 't speen-varkentje...” Maar — meteen ie dat dingsegheidje zoo staat te bekijken, d'r komt me 'n eefege-groote kat, wit met 'n zwart masker achter zoo'n dikke boomstam vandaan, dié draait wat om 'm heen en dié aait 'm, ferchtig die áait 'm... Maar hij, nog niet dié erg — en met katten, hoe gaat dat hee, 'r is meer gelijk dan eigen, hij al d'r 's: „vort beest, vort...!” — Jaase, 'n dèkselsche kanjer en ie wou 'm bekend voorkomen. Maar

tjá, — ie lette 'r dan voorders toch niet meer op.

En zoo stond ie d'r nog effe uit te zien over de muur, 't vletjen in z'n broekzak. „Meugeluk âl-mit-âl — 'n kurtier,” en toe meteen dat ie weer doorloopt, ging 't zoo bleekies door 'm heen: nèt die kat van Trin Zwavelstok! „En mán... nog niet de woorden uut m'n ândacht, déer komt 'n langzame slof achter me ân! 'k Denk — dá's ook 'n ouwe totebel, die sleept 'r zoole haast uut 'r skoeisel!” — Goed... goed, die slof dan achter 'm. ân hee en lenegies ook naast 'm. Liep ie meteen ook als 'n eigen-gemaakte Sunter-klaas op rare strooi-en-stoppelen beenen — gelijker-tijd d'r komt 'm 'n wijt opzij, en tóch „of-t-ie 't van-te-veure al stiekem in de mikke had, d'r kijkt ie perdoes en recht-ân in de vloek-lilleke facie van Duvels-rechter-handjen.” — D'r oogen mán, d'r oogen als glas-scherven waar de bliksem opvalt en verder d'r heele kop haast wêg in de diepe kiep van 'r hoed. Maareh — van kleedaasie gelijk ân elk ander „oud wuu!” zoo'n zwart puntdoekie over 'n zwart jak en 'n „eefeg-wiede” rok onder 'r bonte ruitjes-boezel. „Skipper,” zei ze, „skipper, ik krieg d'r zoo passies bericht dat je 'ebbe m'n roei-spâne en m'n roei-

BIJ DE ST. SERVATIUSKERK.

bootje 'vonde.' — „Zóó, zóó,” hij gesproken zie je! „zóó, zóó...” Meteen zag ie dan al uit de verte „'t Zuud' en 'n paar lui-je d'r staan te praten, ook èffe verder 't licht van 'n victalie-winkel, want 't was de tweede Kerstdag, nou, dat... ie schepte al wat ruimer adem en ie zei: „Je roei-spans, mensch, en je boot? Ik-ke? Nou dan bin je lilluk be-lá-táfeld 'oor! Alles wat ik gevonden heb dat binne deuze twee spelden hier op m'n jassie, en 'n kinderachtig-beknusselde neutedop in m'n broeks-zak!” — Jées... man! D'r adem kwam koud „as 'n skarrepe ooster-blazer” over 'm heen, zóó intensiek valsch als 't wuuf was! En dan wou ze 'm snot-ver-kaatjen nog staande houën ook! „Maar déér most 'k dan toch heelemaal niks van heefte vat je...?” — En ie liep op z'n zeemelen „sunter-klaas"-beenen hoe langer hoe fikscher an. „Och skippertje,” zij met zoon's stroop-tong, begrijp je, d'r tègen in, en ze keek 'm dèksels-driést met 'r valsche gloeilampies an. „Och skippertje,” — já hoe dāt nou zoo geviel hee, dat ze z'n náám niet zei...? of ze 'm wézenluk niet „thuis-brengen” kon of dat 'r petrijs-poortjes van 't Opperwezen zóó gehouen werden, wié zou ooit dié knoop ontbinden, hee...? — maar zij dan als 'n eerste-klas fleem-tong: „Och skippertje, m'n bode liégt nooit: die spelde dat binne m'n roei-spans, en die — die kinderachtig-beknusselde neutedop dat is m'n bootjen.” „Zoo,” hij weer gesproken zie je, hij weer gesproken, „zóó.” En ie prakkezeert nog d'r's bij z'n eigen: „'t is 't wijf zeker in 'r bol geslagen.” Meteen praait ie zoo bij z'n neus benéer. „Enne — en as 'k je dat speulegoedje nou d'r 's niét terug geef, hee?” Maar dadeluk spijt over die „pertaligheid”, tegen 't Duister: „je zouwe 'r de Booze mee uut de afgrond halen, man!” — Tja-ja, ze raakte an z'n arm, Trin Zwavelstok, en 't was precies-en-nèt-eender of-t-ie door z'n jas en z'n boezeroen en z'n baai-jen hemd de kouigheid van „'n ies-kluut”, voelde. „Dan krijg je van-avond ongeluk op ongeluk,” zei ze, „en op de dertiende van Sprokkelmaand 'n kleine dooi-je en — 'n groote. Maar” — zei ze — „as je mijn nouw dadeluk m'n iege-domme terug geefe, gaan dan nóúw sebiét na 't pot-'uus bij de Drommedares-brug en tast 'r in de schaduw op de stoepen, dan zel je deér — zei ze — 'n lekkere warreme krente-mik vinde, zei ze, en eet die nouw gerussies op, met je vrouw en je kindertjes, want zóó-weer en — zoo-wel as

ik Trin Zwavelstok bin — zei ze — maar d'r zel je geen leed van overkomme.” — Nou ie lachte zoo-wat hee, en ie gaf 'r de diugen en meteen, zij gezwind vort-'r-mee 't donker in, die kant van 't Staversche Poortjen op. En gelijk loopt hij hard an en weer op z'n gewone „vleischelukke biene.” Komt ie hiér-op-'t-Zuud, en daar treft ie 't Haantjen an en ie zeit tegen 'm: „kom 'r 's deksels gauw mee, jij...” — „Wat bezweereluks?” dregt 't Haantjen, voor-uit al benauwd zé je, want ie verkeerde in de prakkezassie dat — 't scheepie te vroeg van stapel gelooopen was, vat je, omreden z'n wijf dat meer over d'r had. Tòch, 't Haantjen zéi dat niet en hij toe zoo-maar kort-af: „Jaá,” verder tittel noch — nota! Enne... en zullie de Bocht door, 't Zuijer-Spui over in 'n tijd van drie seconden. — „En wat veur de weerlichis d'r nouw?” 't Haantjen gesproken zie je, 't Haantjen gesproken „En, en veur de witte Donderdag, wat 'ew je déér te beskarrelen?” Want meteen hij bij 't pothuis en dat nog heden-ten-dage 't pothuis is en ie buigt z'n eigen dáár in de schaduw over de stoep, kijkt eerst nog d'r 's secuér „nunnek, 'n kat of 'n skorpioen was 't niet”, en hij grijpt en — werächtig man, d'r hêt ie de krentebol in z'n tien-geboden en 'n zwaar brood, 'n zwáár, dat 't Haantjen en hij 't haast niét met z'n tweeën torsen konnen. „Hoe krieg je dat nou in je planeet?” 't Haantjen gesproken vat je „om 'n krènte-brood op 'n stóepen te legge dá's nou toch geen orðer?” — Nou, moest 't Haantjen niét 't Haantjen wezen of ie, snuffelde deksels-terdeeg wat bezonders begriep je”, en onderweg-naar-z'n-huis, vertelde ie

'm dan ook 't heele geval. „We motte 't zegenen”, zeit 't Haantjen toe. „We motte 't geloovig zegenen en dan is de tooverkracht 'r glád van of”. — Nou d'r had ie van zelf ook wel ooren naar, hee, want die bol man, die wasemde dan toch zoo „allemachies-héereluk”, dat hij noch 't Haantjen hadden de sjeu om 't ding wég te kiéperen! Goed goed, wat wil 't geval, kòmmen ze met de krente-broeder thuis, en daar hadden ze de koffie al bruin en 't lampie al op. En z'n wijf en z'n jongens, als ze daar al zwoegende die dampende dikkerd op tafel sjonren, páarde-oogen, enne en dat was meteen flikflooiën van: áardig en „sjóngé dá's veuls te-àrg”. — Z'n wijf áaierig zóó, begriep je, en z'n jongens gelijk op: „Vader magge we, krigge we?” Affijn sneden ze zelf-persooneluk de heksemik open, 't Haantje en hij, „en m'n liéfe man!” Klúiten — bij klúiten sucade en krenten en rozijnen en 'basterde suiker en boter en k'neel, affijn om kort te gaan: 'n krèntebrood-van-kòmssa zién je, 'n krentebrood voor 'n koninkluk hof!

„Dat wié-lui-je kiéke offe we van Lotje-getikt binne en ook omtrent as de verspie-jers van Kana”. — Nou, 't was niét zóó'n èrg-royale tijd vroeger, hee en de jongens dan ook als — als hongerige snoek op 't paredies-keurige krente-brood af te azen, dat 't Haantjen en hij kijken mekaar al d'r-eisies an, en 't Haantjen „opiens z'n mus van z'n kruun en 'eel stichteluk 'n anspraakie: Hoore jemie 'r eisies-an, speenvar-kentjes en jonge brikkes, en bliet d'r zoo lang mit jemie klauwasie van of! 't Is nouw Karst, snot-apen en we motte nou niet met ongewasschen handen, as de wilde 'eidens die van God noch z'n gebod afweten, an de skrans gaan, en deerom... déérom niét met jemie... jemie 'ap-'ap an de bol of eerst je pot van je harsens”. — En nóg zién 'k goddeluk-t-zelfde-'Aantjen-van-nouw, hoe-die z'n handen over de bol hieuw en z'n petries-poortjes dicht-sluut en as 'n kin ljen bidt: 'Eere zege deuze spijsze amen, amen, hâmen...” — En man, de bøl, slik-vingerend was t-ie an z'n end gekòmmen, en zóó dat 'r geen kruimeltje voor 'n „moskie” overschoot — „Enne... en wat wil 't geval, de därtiende van Sprokkelmaand, z'n wief 'n kostelukke meid van twaalf Nederlandsche ponden, alles wel, alles wel... en van de grootste tot de kleinste geen sikkepitten verlet van de hékse-bol! Zie-zóó, en nouw wou ik jou wel

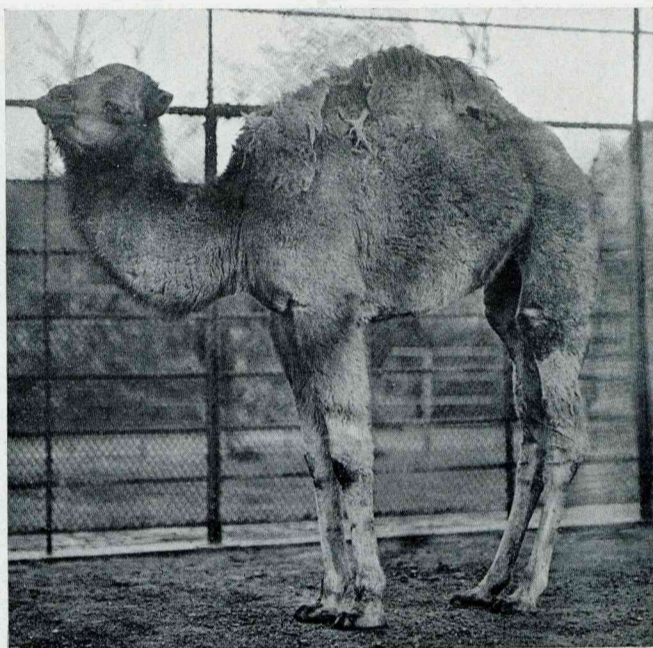

Foto C. Steenbergh.

JONGE DROMEDARIS.

d'r 's praaien hee, of 't jóúw ôk niet dunkt dat 'r... dat 'r nog wèl-wat bezonderluks onder de zon gaande is?” — Sijbrand blaast 'n langen zucht uit de wijze roest-bruine kier van z'n speksel-besopperde lippen en z'n kijken glippt piere-waaiërig rechts en links, z'n dutterige oogen dollen en — de rooie dik-getopte neus hangt 'm als 'n getuimelde clown tusschen de bolle jongenswangen.

Van de blinkende wegen komt nu 'n aarzelig leetgerucht dwalen, en nog even kijken de ouë huizen-puitjes met den droomerigen glimlach van den vroegen, kristal-witten morgen. Kinderen doen 'n rondedans in de zon en als je lang naar hen kijkt, staat 'r plotseling in 't witte licht 'n blanke herinnering voor je... De zilverig-vèr-klinkende klokken van den ouden Sint Pancras zingen triumfant 't uurs-liedeke en 'n jongen in 'n bootjen fluit 'n oolijke wijs, de eentonige en nasaal-verdeunende roep van den Joodschen opkooper dreint melancholisch daar overheen en de metalen potten op den gebogen rug van den tengeren Joden-man, glimmen als 'n tris parelmoerige zeepbellen... zéepbellen — en die 't schudden verdragen...

Op z'n pruime-rood bottertje — zoo op 't oog vlak voor de Oost-Indische brug, hangt 'n kleine, kromme haastige man z'n bedde-boeltjen te luchten: de róode deken flabbert als 'n koninklijke standaard en de geel-groen-gestreepte als 'n vlagge-sein van oolijk en geheimzinnig beduiden. Alles komt glanzend en nieuw en of je 't nooit eer zoo zag, uit den blinkenden morgen te voorschijn. Maar — Sijbrand's stem

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS DER FAMILIE VAN LOON. WITJE IN HET TRAPPENHUIS.

is verlodderd na 't zwijgen, en z'n oogen knipperen stadig-aan kleiner op, tegen 't vlammeende licht van den ochtend. „Nou... zóó? Gaan je kui-jere? Adjuusies dan, adjuusies...! En hóúw jij nouw je ongelooft vast, hóúw vast, ik hou 't met m'n iegen. Maar — aj-je 't Háántjen bij geval d'r-eis teuge komme, ie êt zoo overal z'n weetjen van: praai 'm d'r-eis! Wat? Kan je 't Háántjen niet...? En z'n eigenlukke naam? Mán, 't Haantjen dat — is — 't Haantjen...! Jaak, jaak, snot-ver-kaatjen, 'n Enk'uuser en die 't Háántjen niet kan: 'n klién, péers-bruun kereltje met 'n eefege groote droppel an z'n kokkert. Nou je motte maar d'r eis zien en — adjuusies dan, ad-juu-sies...!”

JONGE DROMEDARISSEN.

HET kleine, het jonge is bijna altijd aangenaam voor het oog — welken vorm het ook aanneemt. Zoo zijn er op 't oogenblik in Artis twee jonge kameeltjes ('t zijn eigenlijk dromedarissen — maar dit woord vind ik zoolelijk, dat ik ze maar bij hun geslachtsnaam — kameel — wil noemen) en zij zijn, als welk dier ook, dat jong is, bekoorlijk. Het jonge, het kleine, lijkt ons steeds sierlijk, daar het steeds een verfijning is, van het zelfde in 't groot, waaraan wij 't meest gewend zijn..... en in 't groot behoort naar den algemeenen smaak de kameel niet tot de schoonste dieren.

Ik ben het met dien smaak eens in den zomer, als de kameel kaal en naakt is, en de geweldige disproportie tusschen de zwaarte en grootte van het geheele dier en de tengere broosheid van sommige lichaamsdeelen in 't bijzonder pijnlijk bloot ligt.....

Maar nu is de zomer voorbij, en de groote dieren zijn weer in 't haar gezet; ze bloeien weer, want het dier dat 's zomers haar verliest, bloeit in den winter.

Nu zijn ze weer statig en zwaar en geweldig, hun hals in de pels van hun haar, hun dijen sierlijk omrand met moffen van zwart kameelbont... de kameelen met den bochel, geheel geen bult meer, maar als een kleedje, nonchalant over den rug hangend, zooals de roode muts over een sjako..... Het is een bezielde gevaarte en het dier met zijn resoluut voortdringende bewegingen, verlevendigt weer voor mij de tot gemeenplaats geworden benaming: schip der woestijn.

Het is als een stuk woestijn zelf, met de grijsbruine huid, die soms verdonkert tot turfkleurig bruin-zwart, zooals ook op een hei in het stemmige kader van het geheel, de kleuren met elkaar worstelen, of het geheel licht of donker zal worden. En het geheel wordt donker, ook bij den kameel; de uitspringende plaatsen waarop zich het donker saamgetrokken heeft, zijn typeerend, en als een sombere, hooge, oude wijze staat de kameel onbewegelijk.....

Maar het is niet over die ouden, dat ik U wil spreken, maar over de twee jongen, die kort geleden in Artis gekomen zijn. Deze zijn niet somber, maar bekoorlijke en toch weer onhandige, onbeholpen diertjes, onbescheiden, vraatzuchtig, maar dit met zoo'n gezellige naïveteit, zooals slechts dieren en heel kleine kinderen ondeugden kunnen hebben. Bij hen wordt zelfs de ondeugd bekoorlijk, door het aardige naïveteits-japonnetje waar zij in steekt. Bewusten, met openhartigheid hun ondeugden toonend, zijn er slechts onbeschaamd door.....

Het lichaam van zoo'n kleine dromedaris doet denken aan een heuvel of liever aan een berg, zooals kinderen die aan het strand maken; 't lijkt in het geheel geen rug met een bochel, omdat het één geheel is. 't Is net een wezen als een meubel, dat pas in elkaar gezet is, en nog heel goed démonteerbaar.

De achterpooten zijn zoo hoog ingekerfd in 't lijf, dat ze maar door een klein randje aan 't overige schijnen vast te zitten, terwijl de mooie cirkel-hals, met den kop, die ingewonen toestand lager is dan het hoogste punt van den rug, uit het lijf ontspringt, als de hals van zoo'n eeuwig knikkend speelgoed-

ezeltje. En toch, ik kan die dieren analyseeren zooveel ik wil, en hun ledematen één voor één op de schoonheidsweegschaal leggen en te licht bevinden..... 't zijn mooie diertjes, die vroolijke, jonge, kameeltjes, de één donker-bruin, net warm hout, en de ander vaal-geel, de bruine al wat dikker en zwaarder dan de andere.

Wanneer je dicht bij het hek komt, rekken zij hun lange teere halzen, met het nuffig voornamig-doende kopje uit, en eten uit de hand. Zij verschillen zooveel van dien donkeren reus daarnaast, dien stoeren dromedaris-hengst, als kinderen van volwassenen; slechts hun ziel is gelijk, en een koekje blijft de geestelijke motor die beiden tot handeling brengt.

De beide dromedarisjes hebben weer eens wat vroolijkheid gebracht, met hun jeugd en hun lichtheid, in 't oude grijze hok van de kameelen, met den zwarten grond en de groote, verdrietige dieren.

SIEGFRIED VAN PRAAG.

Het huis der familie van Loon op de Keizersgracht te Amsterdam.

(Slot).

WIE de bouwmeester was? De heer Weissman, de bekende architect, en schrijver, met wijlen architect Van Arkel, van de „Noord-Hollandsche oudheden,” noemt als bouwmeester Adriaan Dorsman, en had zijn aanwijzing uit de beste bron. Waren van den weinig bekenden Dorsman boeken verschenen als de „Architectura Moderna” van Hendrick de Keyser en de „Gronden

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS DER FAMILIE VAN LOON.
DE BENEDENGANG.

en afbeeldsels" van Vingboons, dan zouden wij die toeschrijving zeker bevestigd hebben kunnen vinden. Nu weten wij niet veel meer van dezen bouwmeester — die met zijn meer bekenden voorganger Philip Vingboons nog steeds op een Amsterdamschen straatnaam wacht, om niet gansch en al in 't vergeetboek te raken — dan dat hij, behalve de huizen Keizersgracht 672—676, ook de Luthersche ronde kerk en het weeshuis van de Walen gebouwd heeft, benevens een aantal huizen aan de Heerengracht bij den Amstel, in een waarvan (nu genummerd 625) hij gewoond heeft. („Het Amsterdamsche Woonhuis van 1500—1800", door A. W. Weissman, bij het Jaarverslag van het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap 1885). Zijn werk vertegenwoordigt den overgang van Vingboons tot den Lodewijk XIV-stijl.

Albertus Schuyt, de nieuwe eigenaar vóór 1701 (zijn sterfjaar) was een rijk lakenkooper, die bovendien op Rusland handel dreef en een lustplaats in de Watergraafsmeer bezat. Zijn weduwe, die eerst in 1737 in de belastingboeken doorgehaald wordt, maakt plaats voor Mr. Melchior ten Hove, Heer van Rijnauwen, Sleeburg en Nieuw-waal, die het huis in 1736 van de familie Schuyt voor f 66.500 gekocht heeft, en in de Kerkstraat, de achterzijde, zijn koetshuis blijkt te hebben, waar hij koets en vier paarden stalt. Aan de eene zijde, waar nu Maison Couturier is, heeft hij tot buurman Mr. Jan van Loon, aan de andere, thans Walen-kerk, de familie Le Gillon. De welgestelde man, rentenier, woont er tot zijn dood in 1750; zijn weduwe — die als millionnaire bekend stond — tot den haren in 1763. Hun zoon, David ten Hove, die zijn ouders in rijkdom nog overtrof, wordt eigenaar van het huis, maar bewoont het blijkbaar niet, want wij vinden vermeld dat hij zijn woonplaats in de bocht van de Heerengracht en 's zomers op het bekende Woestduyn onder Heemstede had.

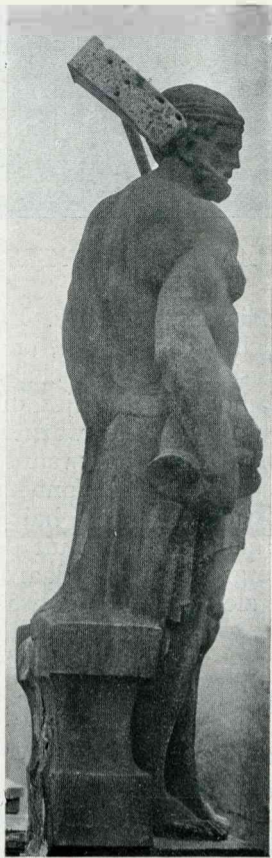
Bijna een halve eeuw was het huis Keizersgracht in bezit van de ten Hove's geweest, toen het, in 1782, voor ruim f 62,000 gekocht werd door Mr. Jacob Hooft, achtereenvolgens commissaris en schepen van Amsterdam, commissaris van de Pilotage en Ontvanger generaal van de Vuur- en Baken-geld benoorden de Maas, Kerkmeester van de Nieuwezijds Kapel en Hoogheemraad van de Beemster. Deze ijverige regent woonde en leefde er tot 1795; zijn weduwe Margareta Warin, waarschijnlijk tot ongeveer 1800.

CERES.

BEELD OP HET DAK
VAN HET HUIS DER
FAMILIE VAN LOON.

In den Franschen tijd raken wij het spoor van de eigenaars ten eenemale kwijt, door het ontbreken van verpondingsregisters. Uit de eigendomspapieren, waarin Jhr. W. H. van Loon ons welwillend een blik vergunde, vinden we dit spoor omstreeks 1842 weer terug, toen Jonas Witsen baron Straalman van het perceel 672 in publieke veiling eigenaar werd. Diens beide zoons verkopen het huis in 1860 aan den heer J. J. Korthals te Schoten en deze doet het in 1872 over aan Vrouwe Fletcher, echtgenoot van den heer J. Böniger, koopman, die het tot 1883 bewoond heeft. Daarna is het huis korten tijd in bezit geweest van de familie Den Tex en sinds 1884 eigendom van de familie Van Loon geworden, die het nog heden bewoont. De fraaie interieurs, die dit opstel versieren, getuigen hoe de tradities der voorgelachten hier in eere gehouden en gehandhaafd worden, terwijl het uiterlijk van het fraaie „graftpalleis," als Vondel zou zeggen, en het gezicht op tuin en tuinhuis, nog aan de tijden herinneren toen Vingboons zijn fraaie rijen Heeren-

VULCANUS.

en Keizersgracht-huizen in het koper graveerde.

Dat is al wat tot heden met voldoende zekerheid, van het fraaie Keizersgrachtpalleis gemeld kan worden. Een hardnekkige overlevering (ook de heer Couturier Sr. berichtte mij hierover, dat n.l. de eigenaars der beide perceelen twee rijke smeden of kooplieden in ijzer zouden geweest zijn, werd door niets bevestigd. Droeg het huis (en indien dit zoo was, zou het uit de koopbrieven gebleken zijn) in zijn tijd een naam, dan zou het zoeken ernaar zeker op andere en beter vindbare sporen geleid zijn. Oud-Amsterdamsche huizen immers, vooral koopmanshuizen, dragen in den regel een naam, afkomstig van uithangteekens of gevelsteen. De zeer rijke huizen echter vallen buiten dezen regel, wat ongetwijfeld tòch lastig in het verkeer moet geweest zijn. Zijn de bewoners of eigenaars ervan in hun tijd zéér bekend, dan noemt het volk zulk een huis steeds naar hun naam, verbindt plaats en personen onverbreekbaar aaneen, spreekt dus b.v. van het Huis van Bartolotti, het Huis van Coymans. Ook strooit een of ander in 't oog vallend kenmerk van het huis het zaad voor den volksnaam: het Huis met de Hoofden, het huis met de Slangen, het Blauwhuis, enz.

Met het Huis van de familie van Loon is niets van dit alles het geval. En dat het niet b.v. als „het Huis met de Beelden" vóórkomt, is dunkt mij een zijdelingsch bewijs dat deze beelden niet uit den tijd van de stichting dateeren en een zoodanige naam dus viel buiten de gewoonte der nomenclatuur van de zeventiende eeuw.

Die beelden, meer dan levensgroot, zijn inderdaad een nadere beschouwing wel waard. Toen ik in 1917, bij gelegenheid dat de teekenaar Ids Wiersma met verlof van de familie zijn fraaie crayonteekeningen voor het Gemeentearchief maakte, met genoemden kunstenaar het dak beklom, bleek mij van welke schoonheid en frischheid deze beeldwerken waren. Was het 18de eeuwsch werk? Waren ze ontstaan naar ontwerpen van Simon Schijnvoet? Was het werk van Ignatius van Logteren? Deskundig beter bevoegden dan schrijver dezes mogen er hun aandacht eens aan wijden!

Keizersgracht 672 heeft Vulcanus en Ceres, no. 674 Minerva en Mars. Tusschen het eerstgenoemde paar wordt in de balustrade een wapenschild gevonden, dat een rennend hert te aanschouwen geeft; het schild tusschen Minerva en Mars is niet ingevuld, blijkbaar nimmer tot dit doel gebruikt. Nog zij opgemerkt, dat het beeld van Ceres, die men op de afbeelding op deze bladzijde met een sikkelt ziet afgebeeld, met den anderen arm een hoeveelheid fruit en korenaren omvat houdt en dat Mars in zijn rechterhand een wapentuig heeft, dat een strijdbijl geweest kan zijn, maar waarvan dan het voorste gedeelte, de eigenlijke bijl, grootendeels is afgebroken.

Doet Vulcanus ons een oogenblik denken aan Jeremias van Ray, die, gelijk wij zagen, ijzerhandelaar was, — Ceres, die immers bij een graanhandelaar behoort en Mars, die bij een oorlogsproviandhandelaar als b.v. een van de Trips zou passen, ontnemen ons weer elke aanwijzing omtrent de stichters dezer fraaie beeldwerken. En weer rijst hier de vraag: vertellen juist deze Mars en Ceres ons niet van een tijd, toen de oorlog achter den rug was en niet van het jaar 1671, toen men weinig op de nadering van den eenen was voorbedacht en de gewenschte komst van de ander aanleiding tot de tegenstelling gaf? Men weet hoe gaarne men te Amsterdam op huizen met een of ander „vredesjaar" werkte!

Hoe het evenwel met deze fraaie ornamenten moge staan, de wensch zij uitgesproken dat de schoone gevels met hun karakteristieke beelden nog tot in lengte van eeuwen de Keizersgracht tot sieraad blijven strekken.

CORN. J. GIMPEL.

DE ELVEN.

DE Elven, zegt Prof. Schrijnen in zijn „Volkskunst", zijn de lievelingen der volksfantazie en der dichtkunst; het zijn de zielen der afgestorvenen en van animistischen oorsprong, d.i. in verband staande met zielengeloof en zielenvereering. Ze zijn in de middel-nederlandsche letterkunde uitermate bekend, doch slechts in de ongunstige beteekenis van kwelgeesten. Maar luisteren

wij vooral naar hetgeen] Dr. L. Knappert in zijn belangrijke studie over de elven, waaruit ik hier het een en ander overneem, omtrent die geesten zegt.

In de koele schemering van het dichte woud, onder groen bewassen heuvelen, in de geheimzinnige diepte der wijde zee, op den bodem der vijvers en aan de boorden van bron en beek, in de binnenste krochten der aarde, aan den huiselijken haard, in betooverde kasteelen en vervloekte bergen woonden eenmaal over het gansche gebied van Germanen, Kelten en Slaven, (en slechts van hen, niet van andere volken of rassen zal hier sprake zijn), al die bovennatuurlijke wezens, die een wereld vormen tusschen de lagere geesten en de hogere goden, die in vele soorten kunnen worden ingedeeld, waarvan ik in dit opstel alleen de elven wensch te bespreken. Uit Engeland afkomstig, waar ze „fairies” heeten, komen zij naar het land, waar zij wonen en heerschen, onder een groot aantal namen voor, zooals: dwergen, gnomen, kabouters, nixen of nikkers (van het Indogermaansche woord „nig”, dat „zich waschen” beteekent, zegt Dr. Franck in zijn Nederl. Etymologie), meerminnen, boschmannen enz. Ook Freya, in een wit kleed door het luchtruim zwevende, kan tot hen gerekend worden, ofschoon Golther in zijn „Germaansche Mythologie” haar schrapt, evenals de witte vrouwen, sirenen en feeën. Langzamerhand zijn daarbij gekomen booze demonen, heksen en spoken, ja zelfs betooverde ridders, zooals Barbarossa. Waar men ze vond? The Lady of the Lake zegt:

Over berg en vallei
Zingt de elf in middernachtsdroom.
Over heg, over muur,
Door het park, door de wei,
Door rivier en door vuur,
Zweef ik rond met elvenspoed
Vlugger dan de maanbol doet.

In Engeland hadden ze en hebben ze nog hunne onderaardsche woningen in groene heuvels, door Walter Scott in zijn Lady of the Lake zoo schilderachtig beschreven. Daar binnen waren trotsche zalen met reusachtige kolommen, als in vorstelijke paleizen, maar daaromheen hing een geheimzinnige nevel. In het land, waar zij woonden, bevonden zich prachtige tuinen, waar de appelen der jeugd groeiden en het levenswater opborrelde uit de bron. In de elvenwereld zijn koningen en koninginnen, zooals bij ons; men denke slechts aan Oberon en Freya.

Chaucer zegt hiervan in zijn „Canterbury tales”:

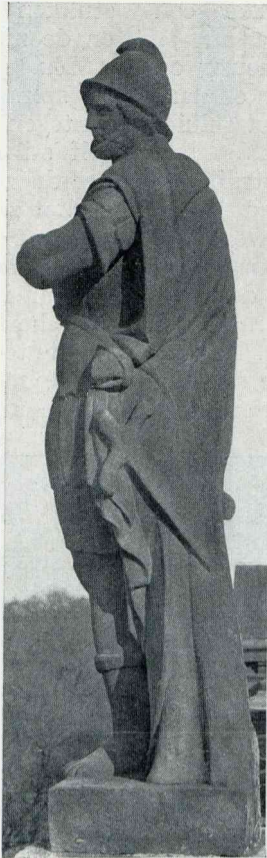
De elvenkoningin en haar lustige stoet,
Die gaarne dansten in de groene weide.

De dieren van het woud en de bloemen des velds staan onder hunne bescherming, waarom ook sommige planten, ook bij ons, naar hen heeten, b.v. de elfranke of bitterzoet en de elfpape of heggerank. De elven hebben hun eigen taal, zooals bij Homerus goddelijke en menselijke woorden onderscheiden worden.

Van niets houden de elven zoo hartstochtelijk als van zang, muziek en dans. In vele streken, ook van ons land, gaan daarvan uitvoerige verhalen, hoe in een zwoelen zomernacht bij het bleke licht der maan, vroolijke elven ten rei kwamen bij een boom, in een groene weide of aan den zoom van een bosch en dansten, haar bevallig lichaam in sierlijke buigingen wiegend op betooverend maatgezang:

Bij iedere beek in ieder dal
Elven vormen daar hun dansen,
Bij betooverde schalmei,
Op bruine hei smaragden kransen,
Kunstig paart zich, rei aan rei.
Kom en merk hun lichten voet,
Kom en hoor hun lied'ren zoet.

Hun voetstap is zóó licht, dat geen bloemstengel geknakt, geen grassprietje gebogen, geen dauwdrop weggevaagd wordt. Zulke dansplaatsen vindt men in den Vrouwenpolder op Walcheren, maar vooral onder den naam van Wittewijven-

MARS.

kuilen bij Lochem en in vele andere streken van den Achterhoek, Overijsel en Drenthe.

Betooverender nog dan hun dans was hun lied. Zeer geloofwaardige menschen, zoo leest men, in de Nederl. Sagen van Wolff, verzekeren, dat uit de elvenheuvels zulke schoone en liefelijke liederen klinken, dat iemand het hart in de borst smelt. Maar als de zon opgaat en de haan begint te kraaien, nemen de elven de vlucht als opgejaagde herten. Volgens sommigen zijn ze plaaggeesten, volgens anderen den menschen welgezind.

De elven wonen niet alleen in heuvels, maar zooals ik reeds gezegd heb, in het meer, in klare bronnen, en in de diepte der zee. Vandaar bezoeken zij de aarde, spreken met menschen en dansen met de dorpsjeugd onder den lindeboom. Zoo kwamen er volgens de Nederl. Sagen, telkens drie nixen uit de Maas bij Jupille en zongen tot dat de klok twaalf sloeg, waarna ze in de Maas verdwenen. Ze zijn vriendelijk en hulpvaardig en dikwijls duiken ze op uit hun bron om hulp te verleen in nood.

De Nederl. Sagen bevatten tal van wonderverhalen over de elven, waarvan in ons vaderland vroeger ook velen gevonden werden. Zoo lezen wij dan, dat in het jaar 1400, even vóór den dood van graaf Albrecht van Beijeren, een wilde vrouw uit de Zuiderzee kwam en dreef door een gat in den dijk naar het Purmermeer. Zij was geheel naakt, maar met schelpen, kroos en wier overdekt. De boerinnen, die uit Edam kwamen om haar koeien te melken, zagen haar zwemmen en waren eerst doodelijk verschrikt, maar brachten haar daarna naar Edam, wieschen haar en trokken haar kleederen aan. Wel begon ze menschelijk voedsel te eten, maar niemand kon haar verstaan. De Haarlemmers vroegen haar van de Edammers en kort daarna is ze in Haarlem gestorven.

Talrijk waren ook de meermannen. Daaromtrent zeggen de Nederl. Sagen o.a., dat er den 10^{en} Maart van het jaar 1305 in de Zuiderzee een gevangen werd, die geheel als een ridder gewapend was. Men liet hem in Friesland overal zien, maar reeds in de derde week is de geplaagde meerman, verkwijnend buiten zijn element, te Dokkum gestorven.

Het meest van allen bekend zijn de dwergen, die in alle Germaansche, Keltische en Slavische landen hebben gewoond en aan wie de herinnering nog bij het landvolk voortleeft. De dwergen, meest oude mannetjes, met langen, grijzen baard, in mijnwerkerskiel, het spitse hoedje op het hoofd, den hamer in de hand, het houweel over den schouder, wonen in „saardrijks ingewand”. Al zien zij er uit als mijnwerkers, de ellenden van dat bedrijf zijn hun vreemd; integendeel zijn zij heeren van hun gebied, van de schatten, in den schoot der aarde verborgen en bovendien vaardig in ijzer- en goudsmidswerk. Zij vervaardigden voor de goden en voor Freya allerlei kostbare voorwerpen van ijzer, zilver en goud, zwaarden, ringen, geheele wapenrustingen. Dit alles verklaart, waarom zij ook zoo gul waren met goud.

(Slot volgt). K. L. SCHAMP.

LEVEN EN STRIJD IN DE WILDE NATUUR

17) door F. ST. MARS.

(Geautoriseerde vertaling van S. J. Barentz-Schönberg),

WEINIG visschen gingen voorbij. De meeste ervan waren reeds verdwenen en zij, die overbleven,

MINERVA.
BEELD OP HET DAK
VAN HET HUIS DER
FAMILIE VAN LOON.

haastten zich met de koppen alle wijzend naar één richting — naar de zee.

Toen begon het dak van de onderwereld gaandeweg op en neer te zuigen, zich op te heffen en neer te vallen en daar begon en groeide aan het allerkleinste schijntje van geluid, een gefluister van de stroomende golven.

Een krab, die zich zijwaarts naar zee spoedde, struikelde over den driekwart begraven wulk, hield stil, en begon met zijwaartsche bewegingen van zijn zware klauwen hem uit te graven, maar voor hij iets meer kon doen kwam het dak, waarvan de oppervlakte reeds eenigen tijd dreigend was opgeblazen, als de bovenkant van een groote marquise in een zwaren wind, met alle kracht naar omlaag. Er was een verblindend schijnsel, een gebrul, een kokende schuim-massa, een storm als het ware van frissche lucht, een schijn van een groenen, dreigenden muur van water, een kort visioen van de krab die — met alle pooten peddelend om zijn leven te redden — in een draaienden, witten ketel verdween, en toen was de zee in het rond weer groen als tevoren. Het was niets — alleen een golf, brekend op het strand — dat was alles, maar toch geloof ik dat zij het leven van den wulk had gered.

Tien minuten later kon men juist de punt van de wulkschaal boven het natte zand langs het strand zien uitsteken en de golven gromden en brulden een meter lager. De zon scheen en de wind blies, het zand bijna zichtbaar drogend, terwijl men keek. De wilde, wreede kreet van een meeuw weerklonk van tijd tot tijd, terwijl de magere, langvleugelige vogels onophoudelijk langs de golflijn op en neer gingen, die vreeselijke „witte patrouille”, die de schrik is van alle levende wezens langs de kust. De hemel helpe de kleine zeedieren, die ontdekt worden door de meedoogenlooze scherpe oogen van de „witte patrouille”.

Onze wulk echter wist hiervan niets, hij was veilig verborgen in zijn eigen fort, blind voor de wereld. Als dit niet het geval was geweest, zou hij opgelet hebben dat er tusschen de steeds bewegende, hongerige patrouille der witte meeuwen boven de golven, en die van de gevlekte hondshaai en de blauwe haaien er onder, niet veel verschil was — beide waren de verpersoonlijking van hongerige, loerende verschrikking.

Uren lang lag de wulk daar, terwijl de zon langzaam langs den hemel gleed en de wind blies en de zee achteruit ging tot er honderden meters, dof, nat zand lagen tusschen onzen held en de kleine golfjes, die trippelden en vielen met een zacht gefluister in de verte.

Een man, een garnalenvisscher met bloote voeten, gelukkig, ging voorbij met den snellen, bijna rennenden stap, eigen aan beroepsgarnalenvisschers, en trapte op den wulk, maar bezeerde hem niet; een man met geschoeide voeten ging langs en liet een hakafdruk achter op een duim afstand van den kinkhoren, en een groote meeuw kwam aan met trippelende pooten — de wulk kon het trillen van die pooten voelen zoowel als van de voeten der mannen — en een mossel oppikkend, vloog hij op en liet dien vallen op een meter afstand, zoodat hij, als hij uitgekeken had, den schaal in

stukken had zien breken. Nog verliepen de uren langzaam en de zee begon terug te komen.

Een kraai, voortwaggelend zooals kraaien doen, bespeurde de spiraalpunt van den horen, die omhoog stak en tikte er tegen, maar een zwerfende hond verjoeg den kraai en zelf stilstaande snuffelde zij aan de schelp, groef ze uit, keerde ze om met haar neus, pikte ze op, speelde ermee en liet ze weer vallen om te blaffen tegen de golven, die nu weer op slechts een dozijn meters afstand waren.

Hier lag de kinkhoren, rechthandig gedraaid — want de natuur is altijd rechthandig en de haringen, zooals ge u zult herinneren dat ik u heb verteld, keerden zich naar rechts toen de zalm hen vervolgde — de bruinachtige, mooie schelp met de geribde oppervlakte, die zelfs op korten afstand alleen maar op een klompje zand leek, zooals ongetwijfeld ook de bedoeling van den eigenaar was geweest, zonder dat hij wist hoe of waarom — of zooals de Natuur het voor hem had gedaan.

Vooruit kwamen de golven, zooals de spreekwoordelijke slak, niet winnend bij iederen stap, bij enkele zelfs achteruit gaande, maar toch op den duur winnend.

Toen — o, schrik! — een groote meeuw — een van de gevreesde „witte patrouille” boven voortglijdend op stille vleugels, op strakke, smalle, vlerken, om nog voor den laatsten keer het zand te onderzoeken en zeker te zijn dat niets over het hoofd was gezien voor de zee het bedekte, zag dat de groote wulkhoren daar open en bloot en alleen lag. Hij vloog omhoog, zwaaide rond in een halven cirkel en met een snelle serie van zigzaglijnen schoot hij omlaag.

Acht meter verder kwam een golf aan land met een boem—boem—boem! En het schuim spoot op in kleine vonkende golfjes op een meter afstand van de schelp.

De groote meeuw sprong bespottelijk uit den weg van de golf en onderzocht de schelp, eerst met een oog, toen met het andere. Zij was gevuld. Dat kon hij zoo wel vertellen.

— Boem — boem — boem! brulde weer een golf trippelend en scharrelend op het strand vallend, haar natte armen langs het zand uitstrekking, zoodat het laatste water, een duim diep, opkroop tot op negen duim van den meeuw en de schelp.

Snel bukte de meeuw, zijn smetteloos witte kop schitterde in de zon. Vlug greep hij de schelp, liep op zijn zwempooten trippelend een eind voort en steeg omhoog.

Met krachtigen vleugelslag kwam hij tot een hoogte van ongeveer veertig voet. Toen hield hij stil en met nog steeds klepperende vleugels opende hij zijn snavel.

De wulk viel neer als een steen en kwam met een plof op het zand. En de meeuw kwam vlug er achteraan. Hij had de bedoeling gehad de schelp te verpletteren en zoo zich meester te maken van het lekkere, vette hapje.

De schelp was niet gebroken. Zij was alleen maar gebarsten en zij was dicht bij de golven gevallen dan te voren — Boem — boem — boem! donderde een groote golf en terwijl zij een lawine van schuim ver het strand opjoeg, bedekte zij volkomen de wulkschelp. (Wordt vervolgd).

Foto C. Steenbergh.

HET HUIS DER FAMILIE VAN LOON.
GESCHILDERDE WAND IN DE BOVENGANG.